

və innovativ yanaşmalarla tanış olmalı, dərş metodlarını daima yeniləməlidirlər. İnnovasiya laboratoriyaları, onlayn təlimlər və təhsil konfransları müəllimlərin yeni texnologiyaları və metodları dərşlərinə tətbiq etmələrini asanlaşdırır.

Bu sahədə texnologiyanın tətbiqi təhsil mühitini daha əlçatan və inklüziv edir, həmçinin şagirdlərin inkişafını daha yaxşı izləməyə kömək edir.

#### İstifadə olunmuş Ədəbiyyat

1. Ally, M. (2004). "Foundations of educational theory for online learning." In T. Anderson & F. Elloumi (Eds.), *Theory and Practice of Online Learning* (pp. 3-31). Athabasca University Press.
2. Dede, C. (2006). "Online Teacher Professional Development: Emerging Models and Methods." Harvard Education Press.
3. Cast, A. D., & Donnellan, M. B. (2009). "The role of technology in inclusive education." *Journal of Special Education Technology*, 24(4), 1-9.
4. Smith, M. K., & Jones, A. D. (2014). "Technology Integration in Inclusive Education." *International Journal of Educational Technology*.
5. UNESCO (2017). "Educational Technology for Inclusive Education." UNESCO Report.

## **ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У СФЕРІ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБІГУ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД**

**Журенко Микита Анатолійович**

здобувач освіти третього  
(освітньо-наукового) рівня вищої освіти  
Глухівський національний педагогічний  
університет імені Олександра Довженка, Україна

**Швець Наталія Миколаївна**

здобувачка вищої освіти магістерського рівня  
Національна академія керівних  
кадрів культури і мистецтв, Україна

Міжнародний досвід цифрової трансформації професійної діяльності переконливо засвідчує, що ефективне функціонування сучасних установ, організацій і підприємств дедалі більше залежить від рівня впровадження систем електронного документообігу та готовності фахівців працювати в цифровому середовищі. У країнах, де цифровізація управлінських і комунікаційних процесів набула системного характеру, використання електронних документів, цифрових сервісів, засобів електронної ідентифікації, підпису, архівування та захисту даних уже не розглядається як додаткова перевага, а становить базову норму професійної діяльності. За таких умов формування цифрової компетентності

майбутніх фахівців набуває особливої актуальності, оскільки саме вона забезпечує їхню здатність ефективно діяти в умовах електронної взаємодії, оперативного обміну інформацією та зростання вимог до точності, безпеки й правомірності роботи з документами.

У цьому контексті міжнародний досвід є важливим джерелом для осмислення змісту й напрямів професійної підготовки майбутніх фахівців у сфері електронного документообігу. Він демонструє, що результативне формування цифрової компетентності передбачає не лише оволодіння окремими технічними навичками, а й розвиток комплексної готовності до роботи з цифровими документами з урахуванням організаційних, правових, етичних і безпекових вимог. Саме тому підготовка майбутніх фахівців має бути спрямована на цілісне опанування практик електронного документообігу, здатність адаптуватися до міжнародних стандартів цифрової взаємодії та вміння використовувати цифрові інструменти як невід'ємний компонент сучасної професійної діяльності.

У вітчизняній літературі питання формування цифрової компетентності і підготовки висококваліфікованих фахівців розглядаються як у вимірі цифровізації освіти загалом, так і в контексті практичної роботи з електронними сервісами. Зокрема, Морзе Н. та Кучеровська В. [9] досліджують підходи до проектування цифрового освітнього середовища, що є важливим підґрунтям підготовки до використання систем електронного документообігу (СЕДО). Баценко С. [1] акцентує на потребі підвищення цифрової грамотності як відповіді на виклики воєнного часу та наголошує на значенні практикоорієнтованої підготовки працівників освіти й інших професійних груп. Журенко М. [2; 3] зосереджується на інноваційних методах формування цифрової компетентності.

Міжнародні дослідження розширюють вектор аналізу, підкреслюючи глобальні тенденції у формуванні цифрової компетентності. Stephens M. [11] наголошує на зміні професійних ролей у цифровому середовищі та важливості опанування сучасних інструментів взаємодії; Breeding M. [5] систематизує світові тренди розвитку інформаційних платформ, що дозволяє визначати технологічне ядро освітніх програм. Lankes D. [8] і Borgman C. [4] формують концептуальні теоретичні рамки, які підкреслюють суспільну місію фахівця в глобальному інформаційному просторі та значення управління даними як складової сучасної професійної підготовки.

У країнах Європейського Союзу цифрова компетентність розглядається як одна з базових умов особистісного й професійного розвитку в умовах глобальної цифровізації. Такий підхід закріплено в європейських рекомендаціях щодо ключових компетентностей для навчання впродовж життя, де акцент зроблено не лише на використанні технологій, а й на критичному мисленні, безпечній роботі з даними, цифровій комунікації та розв'язанні практичних проблем. Методологічну основу цього підходу становлять рамки DigComp 2.1 [7], DigCompEdu [10] та DigCompConsumers [6], які конкретизують структуру цифрової компетентності для різних груп користувачів і задають орієнтири для

розроблення освітніх програм та оцінювання результатів навчання. У контексті підготовки майбутніх фахівців до роботи з СЕДО ці моделі є важливими, оскільки підкреслюють необхідність поєднання технічних умінь із безпековими, комунікативними, правовими та етичними аспектами цифрової взаємодії.

Аналіз міжнародного досвіду засвідчує, що в освітніх системах різних країн поступово утверджується спільне розуміння необхідності інтеграції підготовки до роботи з СЕДО в програми професійної освіти. При цьому акцент переноситься з формального ознайомлення з окремими цифровими інструментами на формування цілісної готовності до роботи в електронному середовищі документообігу. У наукових і методичних підходах наголошується, що така підготовка має поєднувати технологічний, правовий, організаційний і безпековий компоненти, а також спиратися на практичне відпрацювання професійних дій. Водночас однією з найбільш помітних проблем залишається недостатність практичного складника, зумовлена обмеженим доступом здобувачів освіти до сучасних цифрових платформ, тренувальних середовищ, змодельованих професійних ситуацій і реальних кейсів роботи з електронними документами. Саме тому міжнародні освітні практики дедалі частіше орієнтуються на включення до освітніх програм спеціальних модулів з інформаційної безпеки, правового регулювання електронної взаємодії, етики роботи з цифровими даними, управління електронними документами та дотримання міжнародних стандартів цифрової комунікації.

Міжнародні тенденції розвитку СЕДО, своєю чергою, формують нові орієнтири для професійної підготовки майбутніх фахівців. Поширення хмарних сервісів, автоматизація документних процесів, упровадження ЕСМ-рішень, використання електронного підпису та інструментів інтегрованого цифрового управління обумовлюють зростання потреби в гнучких, прикладних і адаптивних цифрових навичках. У багатьох країнах також простежується активне впровадження технологій штучного інтелекту в процеси класифікації, маршрутизації, аналізу й контролю електронних документів, що істотно змінює характер професійної взаємодії з інформацією. За цих умов цифрова компетентність майбутнього фахівця вже не може обмежуватися базовим володінням цифровими засобами, а має охоплювати здатність ефективно працювати в динамічному цифровому середовищі, критично оцінювати технологічні рішення, дотримуватися нормативних вимог і забезпечувати надійність та безпечність електронного документообігу.

Узагальнення міжнародного досвіду дозволяє виокремити типові компоненти ефективних моделей підготовки до роботи з СЕДО:

1. Навчально-методичний компонент передбачає структуровані модулі, що охоплюють основи електронного документообігу, робочі процеси та управління метаданими відповідно до професійних стандартів.

2. Технологічний компонент орієнтується на роботу з реальними платформами та тренажерами, використання sandbox-середовищ, освоєння хмарних сервісів і базових інструментів адміністрування.

3. Правовий компонент охоплює вивчення нормативних вимог, регулювання електронної взаємодії, архівування й захисту даних, а також опрацювання типових ситуацій, пов'язаних із юридично значущими діями.

4. Організаційний компонент зосереджується на культурі цифрової взаємодії, регламентуванні доступу та ролей, ознайомленні з процедурами управління та підтриманням стабільності процесів.

5. Практикоорієнтований компонент включає роботу з кейсами, симуляціями, груповими проектами й моделюванням цифрових робочих процесів.

6. Оціночно-рефлексивний компонент забезпечує діагностику цифрової компетентності, моніторинг прогресу, самооцінювання та корекцію освітньої траєкторії.

Такий підхід, характерний для провідних освітніх систем світу, підсилює формування цифрової компетентності майбутніх фахівців та забезпечує їхню готовність працювати з СЕДО в різних професійних контекстах. Він сприяє узгодженню результатів навчання з міжнародними стандартами цифрової взаємодії, юридично значущої роботи з документами та інформаційної безпеки. Унаслідок цього підготовка майбутніх фахівців стає більш гнучкою, практикоорієнтованою і здатною відповідати вимогам глобального цифрового середовища.

Модель, яка охоплює навчально-методичний, технологічний, правовий, організаційний, практикоорієнтований та оціночно-рефлексивний компоненти, створює цілісну основу для формування цифрової компетентності майбутніх фахівців у сфері використання СЕДО. Її комплексний характер дає змогу послідовно поєднати засвоєння теоретичних знань, оволодіння прикладними вміннями та набуття практичного досвіду роботи з електронними документами, цифровими сервісами і механізмами електронної взаємодії. Важливо, що така модель орієнтована не лише на технічне опанування інструментів електронного документообігу, а й на розуміння правових, організаційних і безпекових засад їх використання, що забезпечує готовність майбутніх фахівців до кваліфікованої професійної діяльності відповідно до міжнародних стандартів цифрової комунікації та управління документами.

Ефективність реалізації цієї моделі підсилюється використанням сучасних педагогічних технологій, зокрема онлайн-курсів, змішаного навчання, симуляційних методик, менторських практик, microlearning-форматів і цифрових тренажерів. Таке поєднання відповідає провідним світовим тенденціям модернізації професійної підготовки, оскільки сприяє гнучкості освітнього процесу, підвищує його практичну спрямованість і наближує освітнє середовище до реальних умов функціонування СЕДО. У результаті формується не лише сукупність окремих цифрових умінь, а цілісна практична готовність майбутніх фахівців до роботи з електронними документами в умовах різних інформаційних платформ, цифрових сервісів і технологічно змінного професійного середовища.

Отже, аналіз міжнародного досвіду формування цифрової компетентності майбутніх фахівців для роботи з СЕДО дає підстави стверджувати, що

ефективність такої підготовки визначається не окремим упровадженням цифрових інструментів, а цілісною побудовою освітнього процесу, у якій поєднуються навчально-методичний супровід, технологічна підготовка, правова обізнаність, практична апробація цифрових рішень і рефлексивне оцінювання результатів навчання. Запропонована модель має комплексний характер, оскільки спрямована не лише на формування технічних умінь користування СЕДО, а й на розвиток здатності майбутніх фахівців діяти в умовах нормативно врегульованої, безпечної та організаційно впорядкованої цифрової взаємодії. Її впровадження сприяє модернізації змісту професійної підготовки, підвищенню якості цифрової комунікації, забезпеченню прозорості процедур, посиленню інформаційної безпеки та наближенню освітніх практик до реальних вимог сучасного професійного середовища.

Водночас результати аналізу засвідчують, що подальший розвиток цього напрямку потребує науково обґрунтованого вдосконалення змісту і механізмів цифрової підготовки. Перспективними є дослідження, пов'язані зі стандартизацією підготовки відповідно до міжнародних рекомендацій і рамок цифрових компетентностей, удосконаленням методів оцінювання практичної готовності майбутніх фахівців до роботи з електронними документами, розширенням використання технологій штучного інтелекту в освітніх програмах, а також поглибленим порівняльним аналізом зарубіжних моделей упровадження СЕДО. Особливо важливим завданням є адаптація успішних міжнародних освітніх практик до національних умов з урахуванням специфіки професійної підготовки, нормативного поля, рівня цифрової інфраструктури та технологічних можливостей закладів освіти. Саме такий підхід створює підґрунтя для підготовки конкурентоспроможних, професійно мобільних і технологічно готових фахівців, здатних ефективно функціонувати в умовах динамічної цифрової трансформації та зростання ролі електронного документообігу в міжнародному професійному просторі.

### Список використаних джерел

1. Баценко С. Цифрова компетентність вчителя: виклики та інновації для Нової української школи. Цифрова компетентність сучасного вчителя нової української школи : збірник матеріалів всеукр. наук.-практ. семінару (Київ, 21 березня 2023 р.). Київ : ІЦО НАПН України, 2023. С. 18–20.
2. Журенко М. Педагогічні умови формування цифрової компетентності майбутніх учителів інформатики в контексті підготовки до інноваційної професійної діяльності. Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. 2025. № 2 (58). С. 147–155. DOI: <https://doi.org/10.31376/2410-0897-2025-2-58-147-155>
3. Журенко М. Цифрова дидактика: новітні методи формування цифрової компетентності. Світ дидактики: дидактика в сучасному світі : матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Київ, 29–30 жовт. 2024 р. / Інституту педагогіки НАПН України. Київ, 2024. С. 349–352. DOI: [10.5281/zenodo.15664962](https://doi.org/10.5281/zenodo.15664962)

4. Borgman C. Big Data, Little Data, No Data: Scholarship in the Networked World. Cambridge, MA : MIT Press, 2015. 520 p.
5. Breeding M. Library systems today: Library Systems Report. American Libraries (Library Systems Report). 2021.
6. Brečko B., Ferrari A. The Digital Competence Framework for Consumers; Joint Research Centre Science for Policy Report. ISSN 1831-9424. EUR 28133 EN; doi:10.2791/838886.
7. Carretero S., Vuorikari R., Punie Y. DigComp 2.1: The Digital Competence Framework for Citizens with eight proficiency levels and examples of use. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2017. 108 p.
8. Lankes D. The Atlas of New Librarianship. Cambridge, MA : MIT Press, 2011. 408 p.
9. Morze N., Kucherovska V. Ways to design a digital educational environment for K-12 education. CEUR Workshop Proceedings. Vol. 2879. 2020. P. 200–211.
10. Redecker C., Punie Y. European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2017. 92 p. EUR 28775 EN.
11. Stephens M. Web 2.0, Library 2.0, and the Hyperlinked Library. Serials Review. 2007. Vol. 33, No. 4. P. 253–256.

## **ОРГАНІЗАЦІЙНІ УМОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРОЄКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ В ШКІЛЬНИХ СИСТЕМАХ ФЕДЕРАЛЬНИХ ЗЕМЕЛЬ ГАМБУРГ І БРЕМЕН В НІМЕЧЧИНІ**

**Волик Володимир Володимирович**  
аспірант  
Кафедра ЮНЕСКО з наукової освіти  
Український державний університет  
імені Михайла Драгоманова, Україна

Ключові слова: організаційні умови, проектна робота, проектні тижні.

Key words: organisational conditions, project work, project weeks.

З огляду на особливості тлумачення поняття організаційних умов, автор у своїх дослідженнях звернув увагу на наукові праці Бирки М., який проаналізував попередні дисертаційні дослідження з особливостями визначення організаційних умов [1]. Це лягло в основу аналізу таких умов забезпечення функціонування проєктної технології навчання у федеральній землі Баварія в Німеччині, результатом якого стало виділення восьми організаційних умов, завдяки яким така діяльність в старшій школі цієї адміністративної одиниці є можливою [2].

Розглядаючи питання організаційних умов функціонування проєктної технології навчання у вищезазначених федеральних землях, автор звернув увагу, що, на відміну від окремих суб'єктів федерації в Німеччині, в Гамбурзі, а особливо